

Přílohy

Košť klobásek ve Velké nad Veličkou

Jedna z typických „oficiálních“ hracích příležitostí se kapele naskytla 5. května 2012 na košťu klobásek *O krále slováckéj klobásky*. Akce se konala ve Velké nad Veličkou a to ve větší ze dvou dostupných prostor - zhruba deset let staré tělocvičně místního Sokola (druhá z prostor, kde se konají události podobného rázu, je kulturní dům). Sportovní hala, která je velmi prostorná a moderně vybavená, stojí nedaleko kulturního domu v centrální části obce. Tento, osmý ročník košťu, pořádala obec ve spolupráci s agenturou AV, kterou vede organizátor a moderátor kulturních akcí na Hornácku Antonín Vrba. Ten se ale na vlastní akci z důvodu zahraniční cesty nedostavil, jak se zmínil na krátkém zvacím videu, umístěném na jeho webových stránkách. O konání košťu jsem se dozvěděla nejprve z barevných letáků, které ležely na stolech a visely na dveřích kulturního domu v sousední obci Louka nad Veličkou, když jsem tam 31. března byla na akci *Lúcký košť trnek - Od varených po tekuté* a následně také od Pavla Kubíka, který mě pozval, když jsme spolu po telefonu probírali nějaká témata k práci.

Podle programu, dostupného na internetu, začínal celý košť už v poledne, kdy se otevřel prodej lístků na degustační vzorky klobás. O akci se psalo na webových stránkách obce Velká nad Veličkou (<http://www.obecvelka.cz/index.asp?grafika=1>), webu Hodonínský deník (http://hodoninsky.denik.cz/zpravy_region/o-krala-slovackej-klobasky-si-zasoutezi-i-madarsko-20120502.html), na stránkách slovacko.cz (<http://www.slovacko.cz/akce/6064/>), na serveru novinky.cz (<http://www.novinky.cz/cestovani/tipy-na-vylety/264495-tipy-na-prodlouzeny-vikend-kost-klobasek-majales-a-svejkova-cyklosedesatka.html?ref=boxE>), dále o akci informovaly stránky Českého rozhlasu Brno (<http://www.rozhlas.cz/brno/zpravy>), vícejazyčný turistický web Jižní Morava (<http://www.jizni-morava.cz/?id=11501&typ=2&lang=2&tpl=51&kat=94>), stránky Asociace českých cestovních kanceláří (http://www.accka.cz/article.asp?article_id=733), profily na Facebooku na více místech (například <http://www.facebook.com/pages/Spole%C4%8Dnost>

[p%C5%99%C3%A1tel-slivovice-%C4%8Cesk%C3%A9-republiky/190396787677120\)](http://www.tel-slivovice-c48cesk-c3a9-republiky/190396787677120) a existují i speciální stránky koštu (<http://kralklobasek.cz/>).

Já, ačkoli jsem byla předem domluvená s Martinou Venclovou, že se na koštu potkáme kolem třetí hodiny odpoledne, jsem dorazila spolu se sestrou a kamarádem až v půl páté. Venku před tělocvičnou bylo asi třicet lidí, kteří seděli na lavičkách, jedli a pili nebo postávali okolo. Asi čtvrtinu z nich tvořily malé děti, které si s rodiči hrály u skákacího hradu a prolézaček. U vchodu z předsíně do haly před samotnou tělocvičnou vybírala paní za stolkem vstupné 50,- Kč a prodávala lístky na degustaci. Pán vedle rozdával pásky na zápěstí. Z haly tělocvičny bylo slyšet nazvučenou cimbálku a v hale postávalo ještě několik dalších lidí, ačkoliv nově příchozí jsme byli v tu chvíli jediní.

V tělocvičně bylo vše uspořádáno a přizpůsobeno programu: jedna třetina haly o velikosti běžného volejbalového hřiště byla páskami a mantinely oddělena a později (občasné v průběhu celého programu) na ní probíhala sportovní vystoupení místního dívčího sdružení *Black Lamb* pod velickým Sokolem střídavě s vystoupeními mladších cvičenek se švihadly a vpředu na pódiu probíhaly exhibice pětinasobného mistra světa ve footbagu¹, který přijel na akci z Prahy a měl za celou dobu asi čtyři vystoupení (předváděl mimo jiné také jeden z nejtěžších triků, provedený namísto s míčkem s klobásou). U protilehlé stěny byl prostor pro výstavu vzorků - stoly a vozíky s nakrájenými klobásami, kde návštěvníky obsluhovalo osm děvčat. Největší - středová - část tělocvičné haly byla opatřena rozkládacími stoly a lavicemi, u nichž sedělo kolem dvou stovek lidí, kteří si povídali, poslouchali, jedli a pili.

Vzorky klobás byly jak domácí, tak průmyslové výroby. Kromě nich bylo možno koupit jídlo také v bufetu v hale před tělocvičnou a ve stáncích venku před budovou, pivo a další nápoje se prodávaly ve stánku uvnitř a u vedlejšího stolku se dalo koupit několik druhů vína.

Lidé v hale byli širokého věkového spektra: od dětí v kočárku přes mládež (mladých lidí jsem čekala o dost méně) po lidi středního a staršího věku. Oblečení byli většinou běžně tak, jak se chodí ve všední den, někteří ve svátečnějším, jako například košile a kalhoty

¹ Sportovní disciplína spočívá ve snaze udržet po co nejdelší dobu malý míček ve vzduch pomocí pinkání nohou nebo jinými částmi těla, důraz se klade na různé triky a kombinace.

k saku u mužů. Podle slov moderátora se hlasování o nejlepší klobásku zúčastnilo kolem čtyř stovek lidí, ale dá se předpokládat, že celkově jich na akci přišlo daleko více.

Muzika měla místo na vyvýšeném pódiu v rohu mezi stěnou s vzorky klobás a se stánky s pitím. Díky nazvučení byla velmi dobře slyšet po celé hale. Hrál se v sestavě Pavel Kubík - prim, Petr Kubík - prim, kontr, Jožka Slovák - II. prim, terc, Jakub Šácha - violový kontr, Jan Kovařík - kontr, Vít Trachtulec – kontrabas, Václav Maňák – cimbál. Sestava se ale porůznu obměňovala - bylo vidět, že muzikanti hrají už několik hodin, takže se občas vystřídali, občas si odskočili pro pití a podobně. Pili většinou pivo nebo víno, sem tam se mezi sebou bavili a domlouvali. Rozestavení muzikantů bylo běžné (tedy cimbál vzadu uprostřed, primáš vepředu před cimbálem, kontrabas vzadu nalevo a ostatní nástroje kolem cimbálu) a oblečení byli všichni ve slavnostních krojích (halena, prucek, nohavice s opaskem a šátkem a holénky).

V repertoáru převažovaly hornácké písně, a to jak verbuňky a sedlácké, tak táhlé. Méně bylo písní z jiných regionů Slovácka, a pokud ano, šlo většinou o známější, i jinými muzikami často hrané písně (například píseň Na kopečku stála, plakala). Víceméně pravidelně nastupoval dolů před pódium mužský sbor o čtyřech až sedmi členech, aby zazpíval nějakou táhlou nebo verbuňku. Toto uskupení si říká Volné pěvecké sdružení Chotár a je složeno z obyvatel více hornáckých obcí. Podle programu měl dále vystupovat primáš a zpěvák Martin Hrbáč, který se několikrát přidal ke Kubíkům na pódiu a zpíval i primoval. Během vsunutých sportovních vystoupení se muzikanti buďto usadili s pitím ke stolu, nebo se přesunuli na druhý konec haly, kde vystoupení probíhala. Někteří z muzikantů měli mezi diváky a účastníky koštu členy rodiny (přišla přítelkyně Petra Kubíka s malou Aničkou) nebo kamarády, kterým se věnovali. Během těchto přestávek jsem měla možnost se s muzikanty pozdravit i já.

V sedm hodin večer proběhlo slavnostní vyhlášení soutěže, které kapela ozdobila několika smyčcovými „fanfárami“; následovaly projevy radosti majitele nejlepší klobásky, pana Zoltána z Maďarska, který se po překládaném proslovu a poděkování a následném několikaminutovém fotografování spolu s kolegou ujal pódia a mikrofonů. Moderátor situaci uvedl slovy: „Naši hosté z Maďarska a vítězové dnešní soutěže nejsou jen skvělí kuchaři, ale také muzikanti, a tak nám teď zahrají něco ze své lidové hudby...“ Pan Zoltán si položil na židli středně velký buben, na který hrál dvěma paličkami a doprovázel tak kolegu

s akordeonem, který stejně jako pan Zoltán také zpíval a to v maďarštině a němčině. Hudba byla svižná a rázná, velice odlišná od toho, co mohli posluchači slyšet od Kubíků, a měla rozličné ohlasy. Několik lidí se zvedlo a začalo před pódiem tančit tango, polku a čardáše, jiní se dívali spíše pobaveně. Petr Kubík a další dva muzikanti z Kubíků (basista a druhý primista) si po chvíli vzali nástroje a přidali se k Maďarům, což pan Zoltán nadšeně komentoval slovy: „Maďarská – česká internacional muzik!“. Výsledná sestava hrála tak, že vyvolávala po každé písni potlesk a tančících párů před pódiem ještě trochu přibýlo, ale to už se blížil podle programu konec dnešní akce, avizovaný na sedmou večerní a po sálu začali chodit pořadatelé a uklízečky s pytlí na odpadky. Kubíci i jejich maďarští kolegové si začali pomalu balit věci, rozjařeně si děkovali a přáli navzájem hodně štěstí. Pak nastalo mezi muzikanty z Kubíků a jejich kamarády krátké dohadování o dalším programu na dnešní večer. Pavel Kubík prohlásil, že by bylo dobré zajet do sousední Hrubé Vrbky, protože tam právě probíhalo loučení se svobodou dvou jejich kamarádů, na kterém by se slušelo zahrát. Situace byla tady trochu specifičtější, a to tím, že ženich je sám muzikantem – klarinetistou, sešlo se tam tedy muzikantů víc. Akci se říká na Hornácku „svíca“ a pořádá se obvykle týden před svatbou v místě bydliště nevěsty. Na akci se nezve, vítaný je každý příchozí a pravidlem je jídlo, pití, muzika a účast široké rodiny ze strany ženicha i nevěsty.

Protože jsem byla v dané chvíli nejdisponovanější k řízení auta, domluvili jsme se s muzikou, několika dalšími kamarády muzikantů a lidmi ode mě, že zúčastněné do Hrubé Vrbky odvoším. Pavlovi a Petrovi, kteří jeli jako druzí, záleželo na tom, aby na ně ostatní před budovou, kde se akce konala, počkali a aby vešli do sálu společně, sešli jsme se tedy všichni před hrubovrbeckým kulturním domem a muzikanti začali hrát svatební písně, jako například „*Eště svatba nebyla*“ a další. Takto za zpěvu se prošlo pod okny kulturního domu ke vchodu a vešlo se do předsálí – předsíně spojené se šatnou – kde všechny přivítal bratr nevěsty a každému postupně nalil panáka slivovice. Muzika hrála i během vítání a rozhovoru, další lidé vycházeli zevnitř sálu, aby se s muzikanty uvítali nebo si zazpívali. Po chvílce přišla přivítat muzikanty také budoucí nevěsta s ženichem a pozvali muziku do sálu. Tam kde do té doby hrála jiná cimbálová muzika, se kterou se Kubíci promíchali a až do odchodu z akce hráli pospolu. Zpěvák a primista Jožka Slovák se po nějaké chvíli odpojil a odjel domů psát diplomovou práci. Sál byl středně velký, typický, jaký v kulturních domech menších vesnic bývá - s balkonem a podiím na protilehlé straně. Na pódiu, stejně jako podél tří stěn sálu, byly stoly s židlemi, skoro všechny obsazené lidmi v civilu i v krojích. Sedělo tam u velkého

stolu asi deset starších krojovaných žen, které pily minerální vodu a slivovici, po sále se pohybovalo i několik dětí a mezi předsálím (se záchody a východem ven) a hlavním sálem neustále proudili lidé. Všichni v místnosti se zjevně navzájem neznali, což potvrdil i bratr nevěsty, který, ačkoliv měl ten večer funkci hostitele či zástupce rodiny nevěsty, uvedl, že polovinu lidí v sále pořádně nezná. Také jsme si všimli, že je zde Martin Hrbáč, primáš Hornácké cimbálové muziky Martina Hrbáce, který je považován za nejbližšího pokračovatele primáše Jožky Kubíka, a jenž byl i na předchozím koštu klobásek ve Velké. Když odcházel a loučil se s tamními hosty, vypadalo to, že jde už domů, místo toho jel na tuto akci. Zde se již do muziky příliš nezapojoval.

Muzika nehrála z pódia, ale stála dole pod ním, bez nazvučení. Hrály se jak celá pásma sedláckých, tak také valčíků a polek, i několik verbuňků a táhlých k poslechu. Muzikanti, kterých bylo nyní kolem deseti, vybírali repertoár během hraní a to jak podle sebe, když některý z nich navrhl nebo začal hrát nějakou píseň, tak podle přání posluchačů. Několikrát ještě zazněly „svatební“ sedlácké a mnoho z oblíbených, často hraných táhlých a sedláckých (posuzuji podle frekventovanosti písně na akcích, které jsem měla možnost navštívit). K muzikantům se na několik písní přidal – jako primáš - i Martin Hrbáč, který jinak seděl s přáteli u stolu pod pódiem, a několikrát byla cimbálová sestava vystřídána sborovým zpěvem krojovaných žen, které seděly u stolů na pódiu.

Přítomní v sále se porůznu seskupovali kolem muzikantů, při táhlých a verbuňcích hodně z nich zpívalo a při pásmech sedláckých se objevilo několik (5-15) tanečních párů. Muzikanti nedělali mezi písňovými bloky větší pauzy, ale prostřídávali se mezi sebou, takže se často promíchaly i nástroje, když nějaký muzikant, který si chtěl odskočit, podal housle jinému, a ten se na chvíli k muzice přidal a podobně. Muzikanti pili jednak nealko, dále pivo, které si bylo možno libovolně natočit ze sudu, a také domácí slivovici, jíž bylo všude dostatek. Jedly se koláčky plněné tvarohem („vdolečky“) a jídlo ze stolu v rohu u dveří, na kterém byly pokrmy jako řízky, škvarky, tlačěnka, křen, okurky a sladké koláče.

Kolem druhé hodiny po půlnoci, když se počet lidí v sále snížil přibližně na polovinu původního počtu (odešli především rodiče s malými dětmi a někteří starší lidé) a když se další lidé začali chystat k odchodu, dohadovali se muzikanti, co podniknout dál. Pavel se po nějaké době odpojil, vzal si věci a vyšel ven, kde se scházelo víc a víc odcházejících lidí. Domluvili jsme se, že muzikanty odvezeme do Velké nad Veličkou, ale většina jich stále zůstávala v sále a hrála. Pavel se pak ještě několikrát vypravil nazpátek a znovu se všichni dohadovali, co

podniknout dál. Nakonec jsme se všichni sešli před budovou a dvěma auty odjeli do Velké. Tam někteří vystoupili a odešli domů; my jsme našli po menším hledání otevřený malý herna – bar, kde se už ale nehrálo (muzikanti se nechali nástroje v autech); pilo se pivo a povídalo se. Zhruba za půl hodiny jsme odvezli Petra Kubíka domů a po nějaké chvíli se rozloučili i s Pavlem, který s několika kamarády zůstal v baru.